

PARAULA I VIDA

La participació en la litúrgia és essencial per al cristià

El Sant Pare Francesc va parlar fa uns mesos que la Missa no pot ser només escoltada, com si nosaltres fóssim només espectadors d'alguna cosa que llisca sense involucrar-nos. La Missa sempre és celebrada, i no només pel sacerdot que la presideix, sinó per tots els cristians que la viuen. A l'Església sempre ha existit la temptació de practicar un «cristianisme intimista», una religiositat que no reconeixia a la litúrgia la seva importància espiritual. Això ha fet que molts, participant fins i tot en la Missa dominical, li hagin tret importància, i hagin buscat aliment per a la seva fe i la seva vida espiritual en fonts devocionals i no en la litúrgia. L'espiritualitat cristiana té les seves arrels en la celebració dels sants misteris. La litúrgia, en tant que acció de Crist i del poble de Déu, és el centre de la vida cristiana. És font i cim de tota la vida cristiana (cf. *Catecisme* núm. 219).

Jesucrist no és una idea o un sentiment, sinó una Persona viva, i el seu Misteri, un esdeveniment històric. L'oració dels cristians passa a través de mediacions concretes: la Sagrada Escriptura, els sagraments, els ritus litúrgics, la comunitat. A la vida cristiana no es prescindeix de l'esfera corpòria i material, perquè en Crist aquesta s'ha convertit en camí de salvació.

«Un cristianisme sense litúrgia és un cristianisme sense Crist», diu el Papa. La litúrgia, «no és només pregària espontània, sinó acció de l'Església i trobada amb Crist mateix» i, per tant, «no hi ha espiritualitat cristiana que no tingui com a font la celebració dels divins misteris». La litúrgia és esdeveniment, és presència, és trobada. És

una trobada amb Crist. Ell es fa present en l'Esperit Sant a través dels signes sacramentals: d'aquí deriva per a nosaltres, els cristians, la necessitat de participar en els divins misteris. Un cristianisme sense litúrgia potser és un cristianisme sense Crist. Fins i tot en el ritu més despullat, com una celebració a la presó o en un amagatall en temps de persecució, Crist es fa realment present i es lliura als seus fidels.

La litúrgia, a més, demana ser celebrada «amb fervor», perquè «la gràcia vessada en el ritu no es dispersi, sinó que arribi a la vivència de cadascú». La Missa ens involucra i sempre és celebrada per tots els qui la viuen. El centre és Crist! Tots nosaltres, en la diversitat dels dons i dels ministeris, tots ens unim a la seva acció, perquè és Ell, Crist, el protagonista de la litúrgia. En la litúrgia resem amb Crist al nostre costat. Quan els primers cristians van començar a viure el seu culte, ho van fer actualitzant els gestos i les paraules de Jesús, amb la llum i la força de l'Esperit Sant, perquè la seva vida, tocada per aquesta gràcia, es convertís en sacrifici espiritual ofert a Déu. Un enfocament que va ser una «revolució», ja que la vida està cridada a convertir-se en culte a Déu. I això no pot succeir sense l'oració, especialment, la pregària litúrgica.

Aquests pensaments ens poden ajudar quan anem a Missa, especialment el diumenge, quan anem a resar en comunitat, ja que anem a resar amb Crist que és present, Ressuscitat, enmig nostre.

† **Joan-Enric Vives**
Arquebisbe d'Urgell

ACTUALITAT

El Santuari de Núria acull la festa de Sant Gil

El dimecres 1 de setembre, el Santuari-Basilica de Sant Gil acollirà de nou la festa de Sant Gil. L'Arquebisbe d'Urgell, Mons. Joan-Enric, la presidirà amb una missa solemne que se celebrarà a l'aire lliure. A la celebració es preveu que puguin participar nombroses personalitats: a més dels alcaldes de Queralbs, Ribes de Freser i de Ripoll, el President del Consell Comarcal del Ripollès, i la Presidenta de Ferrocarrils de la Generalitat entre d'altres.

Sant Gil és la tradicional festa dels pastors, en la que es recorda el moment en què els ramats es recollien de les pastures més altes per passar l'hivern més a prop.

APUNTS PER A L'ANÀLISI

EL TRANSHUMANISME

Un mosaic complex (i III)

Agrans trets, es poden distingir tres grans corrents ideològics dins d'aquest moviment: el *transhumanisme liberal*, desenvolupat en els Estats Units d'Amèrica, el *transhumanisme social o d'esquerres*, que es desenvolupa intel·lectualment a Gran Bretanya i a França i, finalment, hi ha el *tecnooptimisme* de Ray Kurzweil (1948) que alguns, com Don Ihde (1934), qualifiquen de tecnofantasia.

El transhumanisme centra l'eix de la transformació personal en les tecnologies.

Les tecnologies existeixen per transformar i per modificar el nostre esperit i la nostra relació amb el món, per alterar el nostre cos. La idea de què les tecnologies són els motors del canvi social i individual, ha inspirat el seu desenvolupament i el seu disseny. En aquest context, no té sentit, doncs, haver d'escollir entre la utopia i el *business*, perquè solament a través del *business* es pot desenvolupar la utopia tecnològica.

Com designa el mot *tecnooptimisme*, es tracta d'una ideologia dins del

paraigües del transhumanisme que centra tot el focus de la reflexió en el desenvolupament tecnològic, entesa com la principal redemptora de tots els mals de la societat, tant a nivell polític, econòmic, com social i cultural. Posteriorment, ens hi referirem més extensament.

Com es pot veure, en aquest petit mosaic conceptual, la diversitat de tendències filosòfiques i d'individualitats que integren aquest conglomerat tan polièdric que s'anomena transhumanisme, inclou perspectives tan diferents que

van des del socialisme reciclat fins al liberalisme neocon.

El punt de sutura d'aquesta diversitat de tendències és la idea de la recerca il·limitada de mitjans tecnològics per al millorament de l'ésser humà tot respectant la seva autonomia personal. Sota la batuta de Nick Bostrom i d'altres ments creatives, el moviment intenta fer d'aquesta diversitat una unitat coherent.

Dr. Francesc Torralba
Doctor en Teologia

PALABRA Y VIDA

La participación en la liturgia es esencial para el cristiano

El Santo Padre Francisco habló hace unos meses de que la Misa no puede ser sólo escuchada, como si nosotros fuéramos sólo espectadores de algo que se desliza sin involucrarlos. La Misa siempre es celebrada, y no sólo por el sacerdote que la preside, sino por todos los cristianos que la viven. En la Iglesia siempre ha existido la tentación de practicar un «cristianismo intimista», una religiosidad que no reconocía a la liturgia su importancia espiritual. Esto llevó a que muchos, participando incluso en la Misa dominical, le hayan quitado importancia, y hayan buscado alimento para su fe y su vida espiritual en fuentes devocionales y no en la liturgia. La espiritualidad cristiana tiene sus raíces en la celebración de los santos misterios. La liturgia, en cuanto acción de Cristo y del pueblo de Dios, es el centro de la vida cristiana. Es fuente y cumbre de toda la vida cristiana (cf. *Catecismo* n.º 219).

Jesucristo no es una idea o un sentimiento, sino una Persona viva, y su Misterio, un evento histórico. La oración de los cristianos pasa a través de mediaciones concretas: la Sagrada Escritura, los sacramentos, los ritos litúrgicos, la comunidad. En la vida cristiana no se prescinde de la esfera corpòrea y material, porque en Cristo esta se ha convertido en camino de salvación.

Un cristianismo sin liturgia es un cristianismo sin Cristo. La liturgia, «no es sólo oración espontánea, sino acción de la Iglesia y encuentro con Cristo mismo» y, por lo tanto, «no existe espiritualidad cristiana que no tenga como fuente la celebración de los divinos misterios». La liturgia es evento, es acontecimiento, es presencia, es encuentro. Es un encuentro con Cristo. Él se hace presente en el Espíritu Santo a través de los signos sacramentales: de aquí deriva para nosotros, los cristianos, la necesidad de participar en los divinos misterios. Un cristianismo sin liturgia quizás es un cristianismo sin Cristo. Incluso en el rito más despojado, como una celebración en la cárcel o en un escondite en tiempo de persecución, Cristo se hace realmente presente y se entrega a sus fieles.

La liturgia, además, pide ser celebrada «con fervor», para «que la gracia derramada en el rito no se disperse, sino que alcance la vivencia de cada uno». La Misa nos involucra y siempre es celebrada por todos los que la viven. ¡El centro es Cristo! Todos nosotros, en la diversidad de los dones y de los ministerios, todos nos unimos a su acción, porque es Él, Cristo, el protagonista de la liturgia. En la liturgia rezamos con Cristo a nuestro lado. Cuando los primeros cristianos empezaron a vivir su culto, lo hicieron actualizando los gestos y las palabras de Jesús, con la luz y la fuerza del Espíritu Santo, para que su vida, alcanzada por esa gracia, se convirtiera en sacrificio espiritual ofrecido a Dios. Un enfoque que fue una «revolución», pues la vida está llamada a convertirse en culto a Dios. Algo que, sin embargo, no puede suceder sin la oración, especialmente, la oración litúrgica.

Estos pensamientos nos pueden ayudar cuando vamos a Misa, especialmente el domingo, cuando vamos a rezar en comunidad, ya que vamos a rezar con Cristo que está presente, Resucitado, en medio de nosotros.

† Joan-Enric Vives
Arzobispo de Urgell

Els Grups Txt del Bisbat fan la segona ruta d'estiu al Pallars

La segona ruta, organitzada per la Delegació de Joventut, per als Grups Txt de joves es va cloure el dimarts 13 de juliol després de cinc dies de caminar per la muntanya a la zona del Pallars Sobirà. Els joves, un grup de 10, entre joves, monitors i intendència, van recórrer 52 quilòmetres, des de Llagunes, Sort, Olp, Enviny, Estac, el Santuari d'Arboló, Gerri de la Sal... acabant a l'Estany de Montcortés.

Van poder celebrar l'Eucaristia el dissabte 10 a la parròquia de Sort i van fer una pregària mariana al Santuari d'Arboló. El segon grup de joves de l'estiu van poder fer tallers, pregàries, dinàmiques de reflexió, moments d'introspecció i creixement, i van fer camí compartint inquietuds, neguits i l'esperança d'un

futur millor. Van ser acollits durant el trajecte a les recories de Sort, Enviny i Gerri de la Sal. La delegació també va fer una tercera ruta de l'estiu que, de seguida, es va quedar sense places i que es va dur a terme al Santuari de Núria del 17 al 20 d'agost.

Homilies d'Organyà, el proper 4 de setembre

El Dr. Jaume Padrós, President del Col·legi de Metges de Catalunya, serà l'homilista que farà l'homilia religiosa a l'església de Santa Maria d'Organyà el dissabte 4 de setembre, durant la celebració de la Fira del Llibre que organitza des de l'any 2003 l'Ajuntament d'Organyà, amb el suport d'aquestes institucions comarcals.

La lectura d'una homilia, rememorant el significat de la prèdica del que es considera el primer document literari en català, les conegudes *Homilies d'Organyà*, prèdiques del temps de Quaresma da-

tades a finals del segle XII o principis del segle XIII, es va iniciar l'any 2005, per una homilia laica, i l'any 2009 en el cas de l'homilia religiosa, i han fet les seves aportacions persones molts diverses: Francesc Torralba, Mn. Manuel Pal, Mn. Josep M. Ballarín, la Gna. Victòria Molins, David Jou, Mn. Armand Puig, Mn. Antoni Pladevall, Mn. Benigne Marquès, la Dra. Margarida Bofarull, entre d'altres.

La Fira del Llibre del Pirineu és un esdeveniment literari que se celebra a Organyà des de l'any 2003, amb unes edicions prèvies, de l'any 1996 al 2002, que es van

dur a terme a Martinet de Cerdanya.

Al llarg del cap de setmana s'organitzen activitats vinculades amb el llibre per a tots els públics, tals com espectacles teatrals, cursos literaris, tallers, presentacions de llibres, taules rodones, lectures d'obres d'autors del Pirineu i les lectures de les homilies modernes.

També s'atorguen i lliuren els premis literaris Homilies d'Organyà, creats per l'Ajuntament d'Organyà, el Consell Comarcal de l'Alt Urgell i l'Associació Cultural Trespunts Avall.

LA VEU DEL PAPA FRANCESC

CATEQUESI SOBRE LA PREGÀRIA

Jesús, mestre de pregària

Durant la seva vida pública, Jesús recorre constantment a la força de la pregària. Jesús no va descuidar mai el seu diàleg íntim amb el Pare. Com més estava immers en les necessitats de la gent, més sentia la necessitat de reposar en la comunió trinitària, de tornar amb el Pare i amb l'Esperit.

En la vida de Jesús hi ha un secret que representa el punt de suport de tot. En aquelles hores solitàries —abans de l'alba o durant la nit— Jesús se submergeix en la seva intimitat amb el Pare, és a dir en l'Amor del qual tota ànima té set.

La pregària és el timó que guia el rumb de Jesús. No són els èxits, ni el consentiment, ni la frase seductora «tothom et busca», el que marca les etapes de la seva missió.

El Catecisme afirma: «Quan Jesús prega, ja ens ensenya a pregar» (n. 2607). Per això, de l'exemple de Jesús en podem treure algunes característiques de la pregària cristiana.

En primer lloc és prioritària: és el primer desig del dia, el que es practica a l'alba, abans que el món es desperti. Restaura una ànima de tal manera que si no es fes quedaria sense alè. Un dia viscut sense pregària corre el risc de convertir-se en una experiència molesta o avorrida.

En segon lloc, la pregària és un art que s'ha de practicar amb insistència. Jesús mateix ens diu: truqueu, truqueu, truqueu. Una pregària perseverant produeix una transformació progressiva, ens fa forts en temps de tribulació, dona la grà-

cia de ser recolzats per Aquell que ens estima i ens protegeix sempre.

Una altra característica de la pregària de Jesús és la soledat. El qui prega no s'evadeix del món, però prefereix els llocs deserts. Allí, en el silenci, poden sorgir moltes veus que amaguem interiorment: els desigs més reprimits, les veritats que ens resistim a sufocar. I, sobretot, Déu parla en el silenci.

Finalment, la pregària de Jesús és el lloc on percebem que tot ve de Déu i retorna a ell.

Estimats germans i germanes, redescobrim, en l'Evangeli, Jesucrist com a mestre de pregària, i anem a la seva escola. Us asseguro que trobarem la joia i la pau.

Dimecres, 4 de novembre de 2020

El Bisbe d'Urgell, Mons. Simeó de Guinda, un personatge històric que es reivindica

El 17 de setembre de 1714, l'Abat de la col·legiata de Sant Isidor de Lleó, Simeó de Guinda, era elegit Bisbe d'Urgell. Mons. Simeó de Guinda i Apeztegui, nascut el 1659 a Esparza (Navarra), fou un Bisbe molt actiu que ha estat reivindicat en els darrers mesos per historiadors i activistes de la cultura a Andorra, per la seva gestió en la salvaguarda de la independència d'Andorra. I és que, ja el 1675, a la seva arribada a La Seu d'Urgell, convocà un sínode en el qual es feren nombroses constitucions i va dur a terme diverses actuacions per a salvaguardar els drets dels andorrans i la seva absoluta independència.

Mons. Simeó de Guinda pertanyia a l'orde de canonges regulars de Sant Agustí. El seu tarannà com a Copríncep d'Andorra havia d'estar marcat doncs, per les regles agustinianes, que consideren la pobresa com a base de la vida religiosa, i donen gran importància a la caritat fraternal. El cert és que va intervenir en diversos afers en favor dels andorrans i la seva independència d'Espanya i França; dels drets dels habitants del Principat. Però també feu un gran nombre de visites pastorals. Pel que fa a l'exercici de l'autoritat episcopal a la Cerdanya, va viure dificultats a causa de l'annexió el 1659 d'una part de la Cerdanya a França... però alhora, també va aconseguir —al·legant pobresa i aïllament de gran part del bisbat— que no se suprimissin les escoles universitàries segons l'ordre reial d'aquell moment i es va permetre continuar a la Universitat de Cervera i fou l'única excepció que es feu a Espanya. Publica un catecisme per als seus diocesans i assistí al Concili de Tarragona de 1722.

En el mes de juny es va fer públic un manifest en favor de Mons. De Guinda en el que els historiadors encapçalats per Quim Varela, volen posar en relleu la seva gestió que, tot i ser un home de confiança del rei d'Espanya Felip V, va mantenir la sobirania d'Andorra davant els desitjos del Regne d'Espanya d'annexionar-se-la després de la Guerra de Successió.

Per a Quim Valera, el Copríncep d'Urgell Simeó de Guinda és un «campió de la nostra independència», alhora que és un personatge «molt desconegut» i, per aquest motiu, és necessari reivindicar-lo. Els historiadors i activistes que signen el manifest demanen que se'l tingui en compte en els llibres d'història, que els infants puguin conèixer-lo a l'escola i també que es dediquin espais urbans a on es dignifiqui la seva figura. Una de les propostes és que es doni nom a la plaça de l'església parroquial de Sant Julià de Lòria, on va morir, convertint-se en l'únic Copríncep que va acabar la seva vida en terres andorranes el 1737.

Es preveu organitzar unes jornades especials a l'hivern vinent per donar a conèixer el llegat de Simeó de Guinda a les noves generacions.

Impuls a les pintures de Sant Climent de Talltorta

L'església de Sant Climent de Talltorta (Bolvir) és una petita joia del barroc per les seves pintures, conservades de manera miraculosa, fins als nostres dies. Aquestes pintures són «Un catecisme visual en temps del Bisbe Simeó de Guinda»: és el títol d'un capítol del llibre fruit de les investigacions encapçalades pel Dr. Francesc Miralpeix sobre les pintures anònimes barroques del segle XVIII a l'església de Sant Climent de Talltorta, en el pontificat del Bisbe Simeó de Guinda. De fet, podem llegir en la base de les columnes més significades, indulgències de Mons. De Guinda. «*Lo Il·lm. y Rm. Sr. Don Simeon de Guinda y Apeztegui, Bisbe de Urgell, ha concedit per 40 dies perdó a qui dirà un parenostre y avemaria davant Ntra. Sra. Del Roser.*»

Les pintures murals de Talltorta presenten un programa iconogràfic que esdevé un llibre il·lustrat, una Bíblia per als il·lustrats, que parlava al fidel sobre el destí, la salvació i el paper de l'Església des de la concepció de Trento. Presenta un programa iconogràfic teològicament complex, però amb una factura artesanal i popular, no són unes pintures fetes per una mà sofisticada.

L'estudi, publicat pel Dr. Miralpeix, més enllà de descriure tots

els elements pictòrics que decoren les parets de Sant Climent i compendien el missatge teològic, té la gran virtut de contextualitzar l'obra en els corrents artístics de l'època, en l'àmbit peninsular i del sud de França. Aquest és el valor afegit de l'estudi, que hi aporta l'expert en la matèria. El llibre es va presentar el 10 de juliol, primer a l'espai Ceretània i després al temple de Sant Climent de Talltorta, municipi de Bolvir. Hi van participar l'autor; el Primer Tinent

d'Alcalde de Bolvir, Sr. Àngel Maurell; el President de l'Institut de Recerca en Patrimoni Cultural, Hble. Sr. Joaquim Nadal; i l'Arquebisbe

d'Urgell, Joan-Enric Vives.

A Talltorta s'ha donat una col·laboració institucional entre Ajuntament, Universitat de Girona, Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural, Diputació de Girona i Bisbat d'Urgell que ha permès que tinguem un estudi monogràfic i una publicació de qualitat sobre una església, culminant el treball de recuperació patrimonial del temple de Sant Climent de Talltorta, on s'hi van fer excavacions, i una restauració arquitectònica i pictòrica. Aquest fet és molt excepcional al nostre territori pirinenc, allunyat dels centres de presa de decisions i dels cenacles acadèmics del país.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

30. ■ Dilluns (lit. hores: 2a setm.) [1Te 4,13-18 / SI 95 / Lc 4,16-30]. □ Lleida i Urgell: sant Lluís de França; sant Fèlix, prev. i mr. a Roma (s. IV), patró de Vilafranca del Penedès; sant Fiacre, ermità, patró de botànics i jardiniers; santa Joana Jugan, vg., fund. Germanetes dels Pobres (1839).

31. ■ Dimarts [1Te 5,1-6.9-11 / SI 26 / Lc 4,31-37]. Sant Ramon Nonat, rel. mercedari, dels primers, captiu a Algèria, cardenal, patró de Cardona; sant Nicodem, amic i seguidor de Jesús; sants

Vicenç, Sabina i Cristeta, mrs., patrons d'Àvila.

SETEMBRE

1. ■ Dimecres [Col 1,1-8 / SI 51 / Lc 4,38-44]. □ Tortosa: Mare de Déu de la Cinta. □ Lleida: sant Lleir, bisbe de Coserans (s. VI). ■ Sant Feliu de Llobregat: beat Josep Samsó (Castellbisbal, 1887 - Mataró, 1936), prev. i mr.; sant Gil o Gili, penitent a Núria; sant Artur, mr.; santa Anna, profetessa; santa Teresa Margarida Reddi, vg. carmelitana.

2. ■ Dijous [Col 1,9-14 / SI 97 / Lc 5,1-11]. Sant Antolí o Antoní, mr.; santa Ingrid, vg. dominicana sueca (†1282); santa Raquel, matrona bíblica (dona de Jacob); beats màrtirs de setembre (Revolució francesa, 1789).

3. □ Divendres [Col 1,15-20 / SI 99 / Lc 5,33-39]. Sant Gregori el Gran, papa (590-604) i doctor de l'Església, abans monjo, patró de la música; santa Basilissa, verge i màrtir; sant Simeó Estilita el Jove (521-597), monjo siríac.

4. ■ Dissabte [Col 1,21-23 / SI 53 / Lc 6,1-5]. Mare de Déu de la Consolació (o de la Corretja); sant Moisès, alliberador del poble d'Israel; santa Rosa de Viterbo, vg.; santa Rosalia de Palerm, vg.; sant Bonifaci I, papa (romà, 418-422).

5. ■ Diumenge vinent, XXIII de durant l'any (lit. hores: 3a setm.) [Is 35,4-7a / SI 145 / Jm 2,1-5 / Mc 7,31-37]. Santa Obdúlia, vg. i mr.; santa Teresa de Calcuta, fund. Missioneres de la Caritat (MC).

Diuenge XXI de durant l'any (B)

COMENTARI

«Abandoneu els manaments de Déu per mantenir les tradicions dels homes»

L'equilibri sempre és difícil en tots els àmbits de la vida. Passa sobretot amb els manaments o normes: o som massa estrictes o massa laxos. Hem escoltat a la primera lectura: *No afegiu res als manaments del Senyor, el vostre Déu, que us dono avui*. I és que els manaments donats per Déu són tan extraordinaris que el mateix Moisès diu: *Quina és la nació, que tingui uns decrets i unes prescripcions tan justes com aquesta Llei que us he donat avui?* És així. El que passa, però, és que tenim la tendència tots, especialment els guardians de la moral, a crear i afegir norma sobre norma més enllà del que el mateix Senyor mana. Moisès parla de la Llei en majúscula. Però a l'evangeli veiem com costums o pràctiques o tradicions que s'havien anat imposant en el poble adquireixen pels fariseus i mestres de la Llei, la categoria de normes fonamentals, com era el costum de rentar-se les mans de forma ritual. Per això critiquen els deixebles de Jesús que no seguien aquesta norma: *Per què els vostres deixebles no segueixen la tradició dels ancians i mengen amb les mans impures?* Però Jesús els fa veure que aquesta preocupació, teòricament tan lloable, amaga unes mancances fonamentals: *Aquest poble m'honora amb els llavis però el seu cor es manté lluny de mi*. Molt parlar, molt resar però en realitat la seva vida no segueix la voluntat de Déu: *El culte que em dona és en va, les doctrines que ensenyen són preceptes humans, no divins*. Al contrari, fins i tot *abandoneu els manaments de Déu per mantenir les tradicions dels homes*. Donen importància al que és accidental i no al que és fonamental: *Res del que entra dintre de l'home des de fora no el pot contaminar; només allò que surt de l'home el contamina*: d'allí surten tots els mals pensaments i les males obres. Això és el que cal vigilar. Jaume ens recorda: *Acolliu amb docilitat la paraula; però no us limiteu a escoltar-la; l'heu de posar en pràctica*. Déu demana que *ajudeu els orfes i les viudes i us guardeu nets de la malícia del món*. Això és el que és fonamental.

Mn. Jaume Pedrós

▶ Lectura del Llibre del Deuteronomi (Dt 4,1-2.6-8)

Moisés digué al poble: «Ara, Israel, escolta els decrets i les prescripcions que avui us ensenyo, i compliu-los. Així viureu, entrareu al país que el Senyor, el Déu dels vostres pares, us dona, i en prendreu possessió. No afegiu res als manaments que jo us dono ni en tragueu res. Compliu els manaments del Senyor, el vostre Déu, que us dono avui. Guardeu-los i poseu-los en pràctica. Si ho feu així, tots els pobles us tindran per assenyats i molt intel·ligents: quan sentiran dir que heu rebut tots aquests decrets, diran: "Aquest poble és una nació assenyada i molt intel·ligent." I realment, quina és la nació que tingui els seus déus tan a prop, com el Senyor, el nostre Déu, és a prop nostre sempre que l'invocuem? I, quina és la nació, per gran que sigui, que tingui uns decrets i unes prescripcions tan justes com aquesta Llei que jo us he donat avui?».

▶ Salm responsorial (14)

R. *Senyor, ¿qui podrà estar-se a casa vostra?*

▶ Lectura de la carta de sant Jaume

(Jm 1,17-18.21b-22.27)

Germans meus estimats, tot el que rebem de bo, tot do perfecte, prové de dalt, baixa del pare dels estels. En ell, res no canvia, no hi ha ni ombra de variació. Ell ha decidit lliurement que la proclamació de la veritat ens fes néixer a la vida, perquè fóssim com un primer fruit de tot el que ha creat. Acolliu amb docilitat la paraula plantada en vosaltres. És una paraula que té el poder de salvar-vos. Però no us limiteu a escoltar-la, que us enganyaríeu a vosaltres mateixos: l'heu de posar en pràctica. La religió pura i sense taca als ulls de Déu és que ajudeu els orfes i les viudes en les seves necessitats, i us guardeu nets de la malícia del món.

▶ Lectura de l'Evangeli segons sant Marc

(Mc 7,1-8.14-15.21-23)

En aquell temps, els fariseus i alguns mestres de la Llei que venien de Jerusalem es reuniren entorn de Jesús i s'adonaren que alguns dels seus deixebles menjaven amb les mans impures, és a dir, sense haver fet la cerimònia de rentar-se-les. Cal saber que els fariseus, i en general tots els jueus, seguint la tradició que han rebut dels ancians, no mengen mai sense haver-se rentat les mans ritualment, i quan tornen del mercat no mengen sense haver-se banyat; i observen per tradició moltes pràctiques semblants, com és fer passar per l'aigua, vasos i gerros i atuells d'aram. Els fariseus, doncs, i els mestres de la Llei preguntaren a Jesús: «Per què els vostres deixebles no segueixen la tradició dels ancians i mengen amb les mans impures?» Jesús els respongué: «Isaïes tenia tota la raó quan va profetitzar de vosaltres, hipòcrites, tal com diu l'Esclat: "Aquest poble m'honora amb els llavis, però el seu cor es manté lluny de mi. El culte que em dona és en va, les doctrines que ensenyen són preceptes humans". Vosaltres abandoneu els manaments de Déu per mantenir les tradicions dels homes.» Després cridà la gent i els deia: «Escolteu-me tots i enteneu bé això que us dic: Res del que entra dintre de l'home des de fora no el pot contaminar; només allò que surt de l'home, el pot contaminar, perquè de dins de l'home, és a dir, del seu cor, en surten els pensaments dolents que el porten a cometre fornicacions, robatoris, assassinats, adulteris, estafes, maldats, enganys, indecències, enveges, insults, arrogància, ximpleria: tot això dolent surt de dintre i és el que contamina l'home.»

▶ Lectura del Libro del Deuteronomio (Dt 4,1-2.6-8)

Moisés habló al pueblo, diciendo: «Ahora, Israel, escucha los mandatos y decretos que yo os enseño para que, cumpliéndolos, viváis y entréis a tomar posesión de la tierra que el Señor, Dios de vuestros padres, os va a dar. No añadáis nada a lo que yo os mando ni suprimáis nada; observaréis los preceptos del Señor, vuestro Dios, que yo os mando hoy. Observadlos y cumplidlos, pues esa es vuestra sabiduría y vuestra inteligencia a los ojos de los pueblos, los cuales, cuando tengan noticia de todos estos mandatos, dirán: "Ciertamente es un pueblo sabio e inteligente esta gran nación". Porque ¿dónde hay una nación tan grande que tenga unos dioses tan cercanos como el Señor, nuestro Dios, siempre que lo invocamos? Y ¿dónde hay otra nación tan grande que tenga unos mandatos y decretos tan justos como toda la ley que yo os propongo hoy?».

▶ Salmo responsorial (14)

R. *Señor, ¿quién puede hospedarse en tu tienda?*

▶ Lectura de la carta del apóstol Santiago

(Sant 1,17-18.21b-22.27)

Mis queridos hermanos: Todo buen regalo y todo don perfecto viene de arriba, procede del Padre de las luces, en el cual no hay ni alteración ni sombra de mutación. Por propia iniciativa nos engendró con la palabra de la verdad, para que seamos como una primicia de sus criaturas. Acoged con docilidad esa palabra, que ha sido injertada en vosotros y es capaz de salvar vuestras vidas. Poned en práctica la palabra y no os contentéis con oírla, engañándoos a vosotros mismos. La religiosidad auténtica e intachable a los ojos de Dios Padre es esta: atender a huérfanos y viudas en su aflicción y mantenerse incontaminado del mundo.

▶ Lectura del santo Evangelio según san Marcos

(Mc 7,1-8.14-15.21-23)

En aquel tiempo, se reunieron junto a Jesús los fariseos y algunos escribas venidos de Jerusalén; y vieron que algunos discípulos comían con manos impuras, es decir, sin lavarse las manos. (Pues los fariseos, como los demás judíos, no comen sin lavarse antes las manos, restregando bien, aferrándose a la tradición de sus mayores y al volver de la plaza no comen sin lavarse antes, y se aferran a otras muchas tradiciones, de lavar vasos, jarras y ollas).

Y los fariseos y los escribas le preguntaron: «¿Por qué no caminan tus discípulos según las tradiciones de los mayores y comen el pan con manos impuras?».

Él les contestó: «Bien profetizó Isaías de vosotros, hipócritas, como está escrito: "Este pueblo me honra con los labios, pero su corazón está lejos de mí. El culto que me dan está vacío, porque la doctrina que enseñan son preceptos humanos". Dejáis a un lado el mandamiento de Dios para aferraros a la tradición de los hombres».

Llamó Jesús de nuevo a la gente y les dijo: «Escuchad y entended todos: nada que entre de fuera puede hacer al hombre impuro; lo que sale de dentro es lo que hace impuro al hombre. Porque de dentro, del corazón del hombre, salen los pensamientos perversos, las fornicaciones, robos, homicidios, adulterios, codicias, malicias, fraudes, desenfreno, envidia, difamación, orgullo, frivolidad.

Todas esas maldades salen de dentro y hacen al hombre impuro».